

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

8 MAART 1950.

BEGROTING VAN PENSIOENEN

voor het dienstjaar 1950.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIEN (1) UITGEBRACHT

DOOR DE HEER COPPE.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Een begroting van 9 milliard.

Een oogopslag op de tabel van de Algemene Toelichting, blz. 19, bewijst dat voor 1950 de begroting der pensioenen eens te meer de zwaarste post vertegenwoordigt in het geheel der Staatsuitgaven. Met 9 milliard komt ze inderdaad nog vóór de begroting van de Rijksschuld met 8,5 milliard, van landsverdediging met 5,7 milliard, van openbaar onderwijs met 5,6 milliard. Van dit standpunt reeds verdient het probleem der pensioenen de volle belangstelling van de Regering en van het Parlement en in elk geval meer daadwerkelijke belangstelling dan er in de jongste jaren aan besteed werd.

Het is bovendien duidelijk dat van geen vermindering van de fiscale last sprake kan zijn indien het vraagstuk van de pensioenen niet met passende moed wordt aangepakt. De uitgaven voor de pensioenen vertegenwoordigen immers niet minder dan 15 % van het geheel van de staatsuitgaven, de kwade posten en terugbetalingen, die eigenlijk alleen boekhoudkundig bij de staatsuitgaven behoren, niet medegerekend: 9 milliard t. o. v. 59 milliard.

Al de leden van de Commissie hebben dan ook met nadruk de noodzakelijkheid onderstreept om spoedig tot een regeling van het netelige probleem van de pensioenen

(1) Samenstelling van de Commissie: de heren Van Belle, voorzitter; Brasseur, Coppé, Dequae, Descampe, Discry, Gaspar, Lefèvre (Théodore), Moyersoen, Parisi, Philippart, Scheyven. — De Sweemer, Detiège, Fiévet, Martel, Merlot, Paque, Soudan, Tielemans. — Dupriez, Koninckx, Masquelier. — Jacquemotte.

Zie:

4-III: Begroting.

8 MARS 1950.

BUDGET DES PENSIONS

pour l'exercice 1950.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES (1)

PAR M. COPPE.

MESDAMES, MESSIEURS,

Un budget de 9 milliards.

Il suffit d'un coup d'œil sur le tableau de l'Exposé général, p. 19, pour se convaincre qu'en 1950, une fois de plus, le budget des pensions est le plus lourd des postes des dépenses de l'Etat dans leur ensemble. En effet, avec ses 9 milliards, il se classe encore avant le budget de la Dette publique avec 8,5 milliards, avant celui de la Défense nationale avec 5,7 milliards, avant celui de l'Instruction publique avec 5,6 milliards. De ce point de vue déjà, le problème des pensions mérite de retenir toute l'attention du Gouvernement et du Parlement, attention qui se doit en tout cas d'être moins platonique que celle qu'on lui a accordée ces dernières années.

Au surplus, il est évident qu'il ne peut être question de réduire les charges fiscales, si l'on ne s'attaque aux pensions avec le courage qu'il y faut. En effet, les dépenses pour les pensions ne représentent pas moins de 15 % de l'ensemble des dépenses de l'Etat, si l'on en exclut les non-valeurs et remboursements qui ne rentrent dans les dépenses de l'Etat que d'un point de vue purement comptable: 9 milliards de pensions sur 59 milliards.

Aussi, tous les membres de la Commission ont-ils insisté sur la nécessité d'en arriver, dès que possible, à régler l'épineux problème des pensions. Un membre de la mino-

(1) Composition de la Commission: MM. Van Belle, président; Brasseur, Coppé, Dequae, Descampe, Discry, Gaspar, Lefèvre (Théodore), Moyersoen, Parisi, Philippart, Scheyven. — De Sweemer, Detiège, Fiévet, Martel, Merlot, Paque, Soudan, Tielemans. — Dupriez, Koninckx, Masquelier. — Jacquemotte.

Voir:

4-III: Budget.

G.

te komen. Een lid van de minderheid heeft daarbij verklaard dat terzake geen oplossing van meerderheid tegen minderheid mogelijk noch wenselijk was maar dat, integendeel, alleen een beperkte commissie waarin meerderheid en minderheid vertegenwoordigd zouden zijn, een goede oplossing zou kunnen voorbereiden. Dit voorstel heeft dadelijk de instemming van de Minister ontvangen alsook van de vertegenwoordigers van de meerderheid. Uw Commissie hoopt dan ook dat deze werkzaamheden spoedig zullen kunnen aangevat worden.

Een dergelijke procedure zou overigens ook meer in overeenstemming zijn met de waardigheid van het Parlement. Op dit stuk moge uw verslaggever verwijzen naar een uitspraak van de verslaggever van de Senaat, de heer Doutrepoint, waar hij protest aantekent tegen de procedure die tot nog toe inzake hervorming van het pensioenstelsel gevolgd werd en « ontegensprekelijk de voorrechten van de vertegenwoordigers der Natie miskent » (Senaat, Stuk 54, 1948-1949, blz. 12).

Geen wezenlijke verhoging voor 1950.

De vergelijking van de cijfers van de begroting voor 1950 met deze voor 1949 schijnen eens te meer op een aanzienlijke verhoging van de uitgaven en wel met 429 miljoen te wijzen. De toestand op het gebied van de pensioenen is echter reeds erg genoeg opdat we er hier niet zouden op wijzen dat deze verhoging eigenlijk fictief is, aangezien ze praktisch helemaal voortvloeit uit het feit dat de kredieten voor de uitbetaling van de compensatievergoedingen die in 1949 onder de oorlogsuitgaven van het Ministerie van Economische Zaken voorkwamen, ditmaal wegens de consolidatie van het regime, op de begroting van pensioenen uitgetrokken werden (artikel 107). Het bedrag van deze kredieten beloopt immers 442 1/2 miljoen, terwijl de andere posten per saldo een vermindering van ongeveer 10 miljoen aangeven. In tegenstelling met wat tot nog toe elk jaar het geval was, zijn de voorziene kredieten, — afgezien van het boekhoudkundige effect, — voor 1950 dus niet hoger dan voor 1949.

Inzonderheid mag er op gewezen worden dat de uitgaven voor de burgerlijke, kerkelijke en militaire pensioenen (ancienniteitspensioenen) voor 1950 op ca. 220 miljoen minder geraamd worden dan over 1949. De verklaring ligt in het feit dat in 1949 een aanzienlijke achterstand moest ingelopen worden van de voorschotten op pensioenen die tot einde 1948 voor rekening van het Bestuur van de Thesaurie en Staatsschuld vereffend werden en sinds 1 Januari 1949 integendeel rechtstreeks op het begrotingskrediet aangerekend worden.

Deze vermindering met 220 miljoen wordt echter voor het grootste gedeelte gecompenseerd door een verhoging van de uitgaven voor de oorlogspensioenen met ca. 40 miljoen en van de ouderdomspensioenen met 171 miljoen, — ongerekend de 442,5 miljoen die voortvloeien uit de incorporatie van de compensatiebons.

De voorstelling.

Ditmaal heeft de Regering rekening gehouden met de wens die herhaaldelijk door de verslaggevers zowel van de Commissie van de Senaat als van de Kamer werd uitgesproken met het oog op een verbeterde voorstelling die de vergelijking zou vergemakkelijken met de tabellen van de Algemene Toelichting.

Uw verslaggever is evenwel van mening dat op het gebied van de voorstelling nog vooruitgang kan en dient gemaakt. Het is inderdaad wenselijk dat de parlementsleden alsook de belanghebbenden en het publiek zouden weten wat de rustpensioenen en de pensioenen wegens ge-

rité a déclaré à ce sujet qu'en la matière, une solution de majorité contre minorité n'était ni possible, ni souhaitable, mais au contraire, que seule une commission restreinte, où seraient représentées majorité et minorité, serait capable de préparer une saine solution. Cette proposition a immédiatement reçu l'assentiment du Ministre ainsi que des représentants de la majorité. Aussi, votre Commission, espère-t-elle que ces travaux pourront être rapidement entrepris.

Semblable procédure reprendrait mieux aussi à la dignité du Parlement. Qu'il soit permis à cet égard à votre rapporteur de s'en référer aux termes du rapporteur du Sénat, M. Doutrepoint, qui proteste contre la procédure jusqu'ici poursuivie en matière de réforme du régime des pensions, qui « méconnaît incontestablement les prérogatives des représentants de la Nation ». (Sénat, Doc. 54, 1948-1949, p. 12).

Aucune augmentation essentielle pour 1950.

La comparaison des chiffres du budget de 1950 et de celui de 1949 semble une fois de plus indiquer une notable augmentation des dépenses : cette fois de 429 millions. La situation en matière de pensions est cependant déjà suffisamment grave pour ne pas signaler ici qu'à vrai dire, l'augmentation est fictive, attendu qu'en pratique elle découle entièrement du fait que les crédits figurant en 1949 aux dépenses de guerre du Ministère des Affaires économiques pour le paiement des allocations compensatoires seront cette fois portés en compte du budget des pensions (article 107), en raison de la consolidation du régime. Ces crédits s'élèvent en effet à 442 1/2 millions, tandis que les autres postes accusent en fin de compte une diminution d'environ 10 millions. Contrairement à ce qui se produisait jusqu'à présent chaque année, les crédits prévus, abstraction faite de l'effet comptable, ne sont donc pas plus élevés que pour 1949.

En particulier, l'on peut signaler que les dépenses pour les pensions civiles, ecclésiastiques et militaires (pensions d'ancienneté) pour 1950 sont estimées à environ 220 millions de moins qu'en 1949. L'explication en est qu'en 1949 un important arriéré restait à combler sur les avances sur pensions qui, jusqu'à fin 1948, étaient liquidées pour compte de l'Administration de la Trésorerie et de la Dette publique et qui, à partir du 1er janvier 1949, sont au contraire directement imputées sur le crédit budgétaire.

Mais cette diminution de 220 millions est compensée en majeure partie par une augmentation des pensions de guerre, environ 40 millions, et des pensions de vieillesse, 171 millions, sans compter les 442,5 millions résultant de l'intégration des bons compensatoires.

La présentation.

Cette fois, le Gouvernement a tenu compte du vœu formulé à diverses reprises, tant par les rapporteurs de la Commission du Sénat que par ceux de la Chambre, qui souhaitent une amélioration dans la présentation, afin de faciliter la comparaison avec les tableaux de l'Exposé général.

Votre rapporteur estime toutefois que dans la présentation un progrès est encore possible et nécessaire. En effet, il est souhaitable que les parlementaires, ainsi que les intéressés et le public, sachent ce que les pensions de retraite et les pensions d'infirmité (pensions

brekigheid (vervroegde pensioenen) t. o. v. de aan het vast Staatspersoneel uitbetaalde wedden vertegenwoordigen.

Deze pensioenen moeten immers als een « uitgesteld loon » beschouwd worden waarvan de verhouding tot het totaal der uitbetaalde wedden in geen geval mag veronachtzaamd worden wil men een degelijk oordeel kunnen vellen over de totale kost van de wedden in de publieke sector.

Het is ten eerste van zeer groot belang dat klaarheid zou geschapen worden rond de kwestie van de omvang, de waarde en de kost van het uitgesteld loon in de publieke sector. Daarnaast is het van belang dat de vergelijkbaarheid tussen de totale vergoedingen in de publieke en in de private sector zou verzekerd worden.

De pensioenen in verhouding tot de wedden.

Ten einde de relatieve betekenis van de pensioenen, — zowel rustpensioenen als pensioenen wegens gebrekigheid, — te verduidelijken heeft uw verslaggever gepoogd de verhouding te berekenen van deze pensioenen t. o. v. de overeenstemmende wedden. De berekening wordt in bijlage II gegeven, hierna vatten we de resultaten bondig samen.

Verhouding van de pensioenen tot de wedden.

Burgerlijke pensioenen	14 %
Kerkelijke pensioenen	13 %
Onderwijs (gemeentelijk, enz.)	21 %
Militaire ancienniteitspensioenen	40 %

Wat de militaire ancienniteitspensioenen betreft dient aangestipt dat de interpretatie van de boven opgegeven verhouding niet gemakkelijk is doordien deze pensioenen meestal een aan de twee oorlogen te wijten bestanddeel bevatten. Het zou echter verkeerd zijn aan deze verhouding alle betekenis te willen ontkennen.

De algemene bespreking.

Een lid dringt aan opdat de regering spoedig een ontwerp betreffende de burgerlijke oorlogsslachtoffers zou neerleggen. Hetzelfde lid dringt verder aan op een spoedige perequatie van de pensioenen die vóór 1 Januari 1946 werden toegekend op grond van de niet geperequateerde wedden. In zijn antwoord belooft de Minister spoedig het ontwerp neer te leggen.

Een ander lid dringt aan opdat een beter lot zou voorbehouden worden aan de oorlogsweduwen die een werkelijk al te gering pensioen van 2.000 frank per maand ontvangen. Is het niet mogelijk, vraagt dit lid, — onder goedkeuring van de andere leden, — door de beteugeling van de misbruiken overal waar het kan de nodige bedragen vrij te maken die daartoe nodig zouden zijn?

Een ander lid vreest, van zijn kant, dat als reactie tegen de misbruiken na de vorige oorlog, ditmaal al te streng zou opgetreden worden bij het toekennen van vergoedingspensioenen. De Minister stelt het lid gerust doch dringt tevens aan op waakzaamheid ten einde in geen geval in het euvel van na de eerste wereldoorlog te vervallen.

Een lid vraagt dat een bestendige inventaris zou gehouden worden van het aantal gepensioneerden. Uit het verantwoordingsprogramma in bijvoegsel van het begrotingsdocument 4-III (inzonder blz. 11) blijkt inderdaad dat op het ogenblik dat de begroting opgemaakt werd de statistieken slechts tot Maart 1949 waren bijgehouden.

anticipées) représentent par rapport aux traitements payés aux agents définitifs de l'Etat.

Ces pensions doivent en effet être considérées comme un « traitement différé », dont le rapport au total des traitements payés ne peut être négligé, si l'on veut apprécier exactement la charge totale des traitements du secteur public.

Tout d'abord, il importe grandement de faire la lumière sur la question du volume, de la valeur et du coût du traitement différé dans le secteur public. Il importe ensuite d'assurer la comparabilité des rémunérations totales dans le secteur public et dans le secteur privé.

Les pensions par rapport aux traitements.

Afin de mettre en lumière l'importance relative des pensions, tant des pensions de retraite que des pensions d'infirmité, votre rapporteur a essayé de calculer le rapport de ces pensions aux traitements correspondants. Le calcul figure à l'annexe II; nous en résumons ci-après succinctement les résultats :

Rapport des pensions aux traitements.

Pensions civiles	14 %
Pensions ecclésiastiques	13 %
Enseignement (communal, etc.)	21 %
Pensions militaires d'ancienneté	40 %

En ce qui concerne les pensions militaires d'ancienneté, il convient de signaler que l'interprétation du rapport ci-dessus n'est pas facile, ces pensions contenant la plupart du temps un élément dû à l'une des deux guerres. Il serait cependant erroné de vouloir lui nier toute signification.

Examen général.

Un membre insiste pour que le Gouvernement dépose bientôt un projet relatif aux victimes civiles de la guerre. Le même membre insiste ensuite en faveur d'une péréquation rapide des pensions accordées avant le 1er janvier 1946 sur la base de traitements non péréqués. Dans sa réponse, le Ministre promet de faire diligence pour déposer le projet.

Un autre membre insiste en faveur d'une amélioration du sort des veuves de guerre qui reçoivent une maigre pension de 2.000 francs par mois. N'est-il pas possible, demande ce membre, approuvé par d'autres, en réprimant les abus partout où c'est possible, de libérer les sommes nécessaires à cet effet?

De son côté, un autre membre craint qu'en réaction contre les abus qui ont suivi la guerre précédente, une trop grande sévérité ne se déploie dans l'octroi de pensions de réparation. Le Ministre rassure ce membre, tout en insistant sur la nécessité d'être vigilant, afin d'éviter en tout cas de retomber dans le mal qui a suivi la première guerre mondiale.

Un membre demande qu'il soit tenu un inventaire permanent du nombre des pensionnés. Le programme justificatif annexé au document budgétaire 4-III (notamment, p. 11) fait apparaître, en effet, qu'au moment où le budget fut établi, les statistiques n'étaient à jour que jusqu'à mars 1949.

De bespreking van de hervorming van het pensioenstelsel.

1) Een lid onderlijnt de noodzakelijkheid om in het ontwerp van hervorming van het pensioenstelsel tot een grotere uniformiteit te komen, inzonderheid wat de ouderdom van oppensioenstelling betreft die thans een onbegrijpelijke verscheidenheid vertoont. Uit de tabel blz. 23 (Stuk 4-III) blijkt immers dat in sommige gevallen een groot aantal gepensioneerden de ouderdom van 65 jaar niet eens bereikt heeft: inderdaad terwijl 25 % van de ambtenaren, van het onderwijzend personeel van de Staat en van de magistraten, alsook 22% van de geestelijkheid niet ouder zijn dan 65 jaar, hebben 52 % van het gemeentelijk aanneembaar en aangenomen onderwijzend personeel de ouderdom van 65 jaar niet overschreden.

De tijd schijnt dan ook gekomen om, — niet alleen met het oog op een grotere gelijkheid onder het staatspersoneel maar tevens rekening houdend met de angstwekkende veroudering van onze bevolking, — de bestaande en alleszins verouderde regelen te herzien.

2) Hetzelfde lid vraagt dat bij de hervorming tevens op de uniformisering van de berekeningsformulè's zou gewaakt worden, die thans een volstrekt nutteloze verscheidenheid vertonen. Voor sommigen wordt inderdaad de wedde van de laatste 3 jaren in aanmerking genomen, voor anderen de wedde van de laatste 5 jaren, enz., enz.

3) Hetzelfde lid vestigt vervolgens de aandacht op de noodzakelijkheid om een degelijke oplossing te vinden voor het probleem van de vervroegde pensioenen, waar de meeste misbruiken voorkomen. Uw verslaggever geeft in een bijlage de zeer suggestieve tabel die hem inmiddels door de Administratie werd overgemaakt en waarin voor elke categorie het aantal rustpensioenen en pensioenen wegens gebrekkigheid voorkomen. Daaruit blijkt dat in 1949 voor elke 10 rustpensioenen niet minder dan 8 vervroegde pensioenen verleend worden. Bij de eigenlijke ambtenarenpensioenen werden in 1949, voor elke 10 rustpensioenen, zelfs 14 vervroegde pensioenen toegekend!

Op dit stuk schijnt alleen en degelijk stelsel van weder-aanpassing en « wedergebruik » een oplossing te kunnen brengen. Hij vraagt dan ook dat het voorgenomen ontwerp op dit gebied een ernstige stap in de nieuwe richting zou bevatten.

4) Een ander lid interesseert zich voor het regime inzake cumulatie en vraagt inzonderheid of het in de bestaande wetgeving verboden is te werken of een beroep uit te oefenen aan een persoon die een vervroegd pensioen wegens gebrekkigheid geniet. Het antwoord is ontkennend. Uw verslaggever meent hier te moeten wijzen op de abnormaliteit die op dit stuk bestaat tegenover het regime der ouderdomspensioenen. Artikel 40, § 3, van de samengeordende wetten op de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood voorziet inderdaad niet alleen dit verbod, maar zelfs dat de verbintenis om elke beroepsbezigheid te staken moet aangegaan worden op het ogenblik van de *aanvraag* om van de toeslag te genieten. Ook het regime van de cumulaties zou bijgevolg in het hervormde stelsel moeten herzien worden ten einde dergelijke ongelijkheden te vermijden.

De begroting werd met 8 stemmen en 4 onthoudingen goedgekeurd. Dit verslag werd met eenparigheid van stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,

A. COPPE.

De Voorzitter,

F. VAN BELLE.

Discussion de la réforme du régime des pensions.

1) Un membre souligne la nécessité d'atteindre dans le projet de réforme du régime des pensions à plus d'uniformité, en particulier en matière d'âge de la mise à la retraite, où l'on constate actuellement une incompréhensible diversité. Il appert en effet du tableau p. 23 (Doc. 4-III) qu'en certains cas un grand nombre de pensionnés n'ont même pas atteint l'âge de 65 ans: tandis que 25 % des fonctionnaires, des membres du personnel enseignant de l'Etat et des magistrats, ainsi que 22 % du clergé ont moins de 65 ans, 52 % des membres du personnel enseignant communal adoptable et adopté n'ont pas dépassé l'âge de 65 ans.

Le moment semble donc venu pour revoir les règles en vigueur et devenues périmées, non seulement en vue de réaliser plus d'égalité parmi le personnel de l'Etat, mais aussi compte tenu de l'angoissant vieillissement de notre population.

2) Le même membre demande qu'à l'occasion de la révision, il soit veillé à l'uniformisation des formules de calcul, qui révèlent actuellement une diversité inutile. Pour certains en effet, c'est le traitement des trois dernières années qui est pris en considération; pour d'autres, c'est celui des cinq dernières années, etc., etc.

3) Le même membre encore rend la Commission attentive à la nécessité de trouver une solution convenable au problème des pensions anticipées, où se produisent la plupart des abus. Votre rapporteur donne en annexe un tableau très suggestif qui lui a été fourni entretemps par l'Administration et sur lequel figure pour chaque catégorie, le nombre de pensions de retraite et de pensions d'infirmité. Il fait ressortir que pour 10 pensions de retraite accordées en 1949, il n'y avait pas moins de 8 pensions anticipées. Pour les fonctionnaires proprement dits, pour 10 pensions de retraite accordées en 1949, il y avait jusqu'à 14 pensions anticipées!

En l'espèce, il semble que seul un bon système de réadaptation et de « remploi » puisse apporter une solution. Aussi le membre demande-t-il que le projet fasse un pas décidé dans cette direction.

4) Un autre membre s'intéresse au régime du cumul et il demande notamment si la législation en vigueur interdit à la personne qui bénéficie d'une pension anticipée pour infirmité, de travailler ou d'exercer une profession. La réponse est négative. Votre rapporteur croit devoir signaler l'anomalie qui existe en l'espèce, par rapport au régime des pensions de vieillesse. L'article 40, § 3, des lois coordonnées relatives à l'assurance contre la vieillesse et le décès prématuré prévoit en effet non seulement cette interdiction, mais il va jusqu'à imposer l'engagement de cesser toute activité professionnelle, dès le moment où est introduite la *demande* de majoration. De même le régime des cumuls devrait être revu dans le système réformé, afin d'éviter semblables inégalités.

Le projet a été adopté par 8 voix et 4 abstentions. Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

A. COPPE.

Le Président,

F. VAN BELLE.

Burgerlijke pensioenen toegekend van 1940 tot 1948.

Pensions civiles accordées de 1940 à 1948.

JAREN — ANNÉES	BURGERLIJKE (Andere dan die van het Rijksonderwijs)		RIJKSONDERWIJS — ENSEIGNEMENT DE L'ETAT		GEMEENTELERAREN EN ONDERWIJZERS — PROFESSEURS ET INSTITUTEURS COMMUNAUX		GEESTELIJKEN — ECCLESIASTIQUES		TOTAAL — TOTAL	
	Wegens diensttijd — Ancienneté	Wegens lichaamsgebreken — Infirmités	Wegens diensttijd — Ancienneté	Wegens lichaamsgebreken — Infirmités	Wegens diensttijd — Ancienneté	Wegens lichaamsgebreken — Infirmités	Wegens diensttijd — Ancienneté	Wegens lichaamsgebreken — Infirmités	Wegens diensttijd — Ancienneté	Wegens lichaamsgebreken — Infirmités
1940	367	424	98	42	407	194	47	20	919	680
1941	504	588	128	26	428	194	49	40	1.100	848
1942	352	480	136	21	413	200	63	55	964	756
1943	556	433	105	36	414	170	43	39	1.118	678
1944	426	286	102	22	379	239	32	19	939	566
1945	512	390	140	14	692	359	57	21	1.401	784
1946	615	748	146	32	841	484	81	31	1.683	1.295
1947	541	772	179	45	956	426	104	46	1.780	1.289
1948	471	763	174	89	913	518	93	28	1.651	1.398
1949	577	792	161	82	866	454	105	36	1.709	1.364

BIJLAGE II.

1. — De burgerlijke pensioenen.

	in miljoenen frank.	
Vastaangestelde personeelsleden van de ministeriële departementen...	4.037	—
Verbetering:	+	—
Landsverdediging (167) telt militairen ten getalle van ...	152	
Het leger telt burgerlijk personeel ten getale van	219	
	+ 67	
Vastaangestelde personeelsleden Onderwijs ...	1.471	
Verbetering:		
In het onderwijs van het leger opgenomen militairen...	51	
Vastaangestelde personeelsleden Rechterlijke Orde.	444	
Verbetering:		
Gevangenisalmoezeniers...	1	
De berekening van de verhouding der burgerlijke pensioenen moet dus als volgt geschieden:		
Wedde der:		
— vastaangestelde personeelsleden der ministeriële departementen...	4.104	
— gedetacheerde personeelsleden...	79	
— vastaangestelde personeelsleden van het Onderwijs...	1.420	
— vastaangestelde personeelsleden van de Rechterlijke Orde ...	443	
	6.046	
Pensioenen...	842	
Verhouding ...	13,9 %	

2. — Kerkelijke pensioenen.

Wedden der geestelijken (bl. 33, Alg. Toel.)...	283	
Legeraalmoezeniers ...	6	
Aalmoezeniers Rechterlijke Orde ...	1	
Totaal ...	290	
Pensioenen...	38	
Verhouding ...	13 %	

3. — Onderwijs.

Wedden der gemeentelijke leraars, enz. ...	3.099	
(toelagen — wedden voor lager, normaal en technisch onderwijs).		
Pensioenen...	678	
Verhouding ...	21 %	

4. — Militaire ancienniteitspensioenen.

Wedden: leger...	2.102	
rijkswacht...	719	
	+	—
Landsverdediging — militair personeel...	152	
Leger — burgerlijk personeel...	219	
Onderwijs — militair personeel ...	51	
Legeraalmoezeniers ...	6	
	203	225
	— 22	
Blijft voor de wedden ...	2.799	
Pensioenen...	1.129	
Verhouding ...	40 %	

ANNEXE II.

1. — Pensions civiles.

	en millions de francs.	
Agents définitifs des départements ministériels ...	4.037	—
Rectification:	+	—
Défense Nationale (167) comporte des militaires pour ...	152	
Armée comporte du personnel civil pour ...	219	
	+ 67	
Agents définitifs enseignement...	1.471	
Rectification:		
Militaires repris dans enseignement armée ...	51	
Agents définitifs Ordre Judiciaire...	444	
Rectification:		
Aumônier des prisons ...	1	
Le calcul du rapport des pensions civiles doit donc s'établir comme suit:		
Traitement des:		
— agents définitifs des départements ministériels ...	4.104	
— détachés...	79	
— agents définitifs de l'enseignement ...	1.420	
— agents définitifs de l'Ordre Judiciaire ...	443	
	6.046	
Pensions ...	842	
Rapport ...	13,9 %	

2. — Pensions ecclésiastiques.

Traitement des ecclésiastiques (p. 33 Exp. Gén.) ...	283	
Aumôniers militaires...	6	
Aumôniers Ordre Judiciaire ...	1	
Total ...	290	
Pensions ...	38	
Rapport ...	13 %	

3. — Enseignement.

Traitement des instituteurs communaux, etc. ...	3.099	
(subsidés — traitements de l'enseignement primaire, normal et technique).		
Pensions ...	678	
Rapport ...	21 %	

4. — Pensions militaires d'ancienneté.

Traitements: armée ...	2.102	
gendarmerie ...	719	
	+	—
Défense Nationale — personnel militaire ...	152	
Armée — personnel civil...	219	
Enseignement — personnel militaire ...	51	
Aumôniers militaires...	6	
	203	225
	— 22	
Reste pour traitements ...	2.799	
Pensions ...	1.129	
Rapport ...	40 %	